

Leviticus 19: 1- 18, 30- 37, 20: 6- 9

Matteüs 22: 34- 40

Jacobus 2: 8- 11, 5: 19, 20

Groet

In het spoor van Paulus voor vandaag een groet aan jullie, heiligen in Soest bijeen: genade en vrede voor jullie van God onze Vader en de Heer Yeshua de Messias. Eerst een paar opmerkingen voor degenen die niet vertrouwd zijn met de terminologie zoals die bij Binee Awraham gebruikelijk is.

Wij proberen hier onder andere ons geloof te verdiepen vanuit de Hebreeuwse wortels en willen een open houding aannemen naar het Joodse volk, het volk dat God zich tot een eigen volk uitkoos. De Bijbel, het woord van God, is een Hebreeuws boek, ook de gedeelten die in de volksmond het Nieuwe Testament genoemd worden, hebben, ook al zijn ze in het Grieks geschreven, een Hebreeuwse achtergrond. Daarom noemen we dit bijbelgedeelte bij de Hebreeuwse naam: de Brit Chadasha. Ook noemen we Jezus, Gods Zoon, de Messias, bij Zijn Hebreeuwse naam: Yeshua. We noemen ook niet de naam van God maar spreken eerder over HaShem, de Eeuwige of Adonai (Heer), zoals God in Joodse kringen wordt aangeduid. Het gaat hierbij dus om terminologie die helpt in onze beleving.

Verder gebruiken we niet zo vaak het begrip “wet”. Dit begrip heeft tot veel misverstaan van de bijbel aanleiding gegeven. We gebruiken net als de Joden het woord Torah, dat zijn in eerste instantie de eerste 5 boeken van de bijbel. Torah betekent onderwijzing. In

die onderwijzing zijn geboden en regels en inzettingen te vinden. Er zijn ook veel verhalen, waaruit we kunnen leren. Bovendien vinden we veel heenwijzingen naar Yeshua de Messias.

De parshe voor vandaag heet Kedushim, heiligen. Parshe of parasha is het Torah gedeelte dat volgens het Joodse leesrooster vandaag op het programma staat. Dit rooster gaat in een jaar de hele Torah door. De aanvangstekst voor vandaag geldt ook voor iedereen hier: Israëls God zegt: weest heilig, want ik ben heilig.

In dit gedeelte van de Torah wordt veel basismateriaal aangereikt voor de infrastructuur voor de inwoning van de Eeuwige.

Dat is de kern en de bedoeling en daar willen we wat meer naar kijken vanmorgen.

Ook wil ik een aantal verbanden toelichten, lijnen trekken naar andere plaatsen in het Woord van God.

Heilig, wat betekent het en waar komt het voor het eerst voor.

In Genesis 2: 3 komt het voor het eerst voor bij het heiligen van de shabbat: apart zetten.

Heilig: apart, ook wij hier zijn apart in deze samenkomst.

Hoe komt het voor in de parshe.

De Eeuwige is heilig, apart. Niet zoals de goden van de andere volken.

Het volk Israel is apart gezet. Als heiligen, apart gezetten, zijn zij Gods volk.

Daarbij gaat het om de infrastructuur van Gods inwoning met leefregels, de ge- en verboden en de inzettingen.

Verbanden

Om een en ander beter te begrijpen is het goed te bedenken dat je de regelgeving zou kunnen vergelijken met de groter wordende cirkel van golven die ontstaan als je een steen in de vijver gooit. Het begint in het midden, daar staan de 10 woorden: de kern, Exodus 20, dan groter wordende kringen in de Torah zelf en in de andere boeken van de Hebreeuwse Bijbel daarna de bevestiging, toepassing en uitleg in de Brit Chadasha door Yeshua en de apostelen.

Het gedeelte van vandaag, Leviticus 19 en 20 kan je zien als een van de kleinere kringen rondom de kern waarover ik net sprak.

Voorbeeld.

Het 2de deel van de 10 woorden (of geboden) gaat over het gedrag ten opzichte van de naaste.

In het tekst van vandaag komen we de tekst tegen over het liefhebben van onze naaste met daarbij verschillende invullingen.

In de Brit Chadasha lezen we dat Yeshua deze tekst aanhaalt als heel belangrijk.

In de brief van Jacobus komen we de tekst weer tegen met verduidelijking erbij.

Over Jaacov gesproken, ik wil iets vertellen over zijn brief. Toen wij in Jeruzalem woonden was er een feestelijke bijeenkomst bij de introductie van een boekje, geschreven door David Friedman. Dat boekje gaat over James the just, ofwel Jaacov haTsadik, of in het

Nederlands Jacobus de rechtvaardige. De introductie van dat boekje maakten we mee en er was een probleem toen het uitgereikt moest worden. Het boekje was er nog niet... het was nog in de post onderweg, een typisch Israelisch probleem.

In dat boekje onderschrijft David Friedman het door andere onderzoekers vastgestelde idee, dat de brief van Jacobus de aantekeningen betreffen van zijn leerlingen. Zij hebben een toespraak vastgelegd die Jacobus heeft gehouden naar aanleiding van een Parasja en wel: Kedushim.

Wat voor mij een les was, was te ontdekken dat Jacobus op Hebreeuwse manier zijn lering geeft. De verbinding met Leviticus 19 en 20 is voor ons moeilijk terug te vinden omdat hij niet de volgorde neemt die in Leviticus gehanteerd wordt. Volgorde of chronologie is niet iets dat in het Hebreeuwse denken voorop staat. Wel was het voor mij persoonlijk mooi om te ontdekken dat de brief van Jacobus, die mij van jongs af zo aangesproken heeft, zo Hebreeuws is. De brief sluit ook aan op de Joodse manier van beleven. Zoals het volk in de woestijn tegen Mozes zei: Na-ase wenishma: we zullen doen en horen. Het doen is een belangrijk aspect van onze relatie met de Eeuwige. Daar kunnen wij van leren.

Aspecten

Waarin onderscheidt het volk Israel zich van de andere volken?

Ik wil ingaan op 7 aspecten, waarvan de eerste 2 door Yeshua worden genoemd als de belangrijkste Mitzvot / geboden.

Gij zult Adonai uw God liefhebben met geheel uw hart, geheel uw ziel en met al uw kracht

(we hebben deze zin ook net hardop gesproken volgend op het Shmah)
Het tweede gebod, gelijk aan het eerste wordt door Yeshua ook genoemd:
Gij zult uw naaste liefhebben zoals uzelf.
Aan deze 2 geboden hangt de hele thora en de profeten.
Volgend op deze twee geboden wil ik aanvullen tot 7 aspecten of principes

1 Het liefhebben van Adonai

De dienst voor de Eeuwige, de ene God, Hij wil wonen temidden van het volk.
De 10 woorden beginnen ook met Hem: Anochi Adonai. Hij heeft het volk uitgeleid en wil met hen verder. In Lev. 19 komen we de uitdrukking Ani Adonai heel wat keren tegen. Hij staat centraal. Opvallend is dat dit hoofdstuk begint met als adres: heel de samenkomst.
Op andere plaatsen is het adres van de boodschap anders: priesters, Aharon, de zonen Jisraels. Hier dus voor iedereen!! Zo belangrijk is het.
Jacobus verwijst ook naar Hem in 1: 17 en 18: Alle goede gave en alle volmaakte gift is van boven afkomstig, neerdalend van de Vader der lichten, bij wie geen verandering is of zweem van ommekeer. Willens en wetens heeft hij ons voortgebracht met het woord der waarheid, opdat wij zullen zijn een eerste oogst van zijn scheppingen.

Deze door Yeshua als eerste en grootste gebod genoemde tekst is een van de 4 weahavta teksten die in de Tora staan. Je zult liefhebben.
Volgend op het Shmah: je zult Adonai Elohecha liefhebben met heel je hart, je ziel en je

kracht.

In Deuteronomium 11: 1 staat ook een wahavta tekst gericht op Adonai Elohecha.

Een andere weahavta tekst vinden we bij het tweede aspect.

2 Het liefhebben van je naaste

De zegen voor je naaste

Bij de 10 woorden gaat het vanaf 6 allemaal om de naaste. Yeshua vat het samen met de woorden van 19 vers 18

Lev 19: 18 Niet wreken of wrok koesteren. Je zult liefhebben je naaste als jezelf

Jacobus 2: 8 Liefhebben je naaste

Hij is als jij. Dat is wat er in het Hebreeuws staat. Ik heb wel eens iemand horen zeggen dat hij het moeilijk vond van zichzelf te houden. Dat staat er niet echt. Voor de Eeuwige zijn wij mensen gelijk en hij houdt van Zijn schepselen, wij worden opgeroepen dat ook te doen.

Lev 19: 13 Je naaste niet verdrukken of beroven. Daglonersgeld niet bij jou overnachten

Jacobus 5: 4 Het achtergehouden loon schreeuwt het uit.

Lev 19: 15 Rechtspraak rechtvaardig en zonder aanzien

Jacobus 2: 1 Geloof vrij van vooringenomenheid en aanzien des persoons

Lev 19: 16 Niet roddelen

Jacobus 4: 11   Geen kwaad spreken

Lev 19: 17   Je broeder niet haten, maar terecht wijzen

Jacobus 5: 20   Wie een zondaar beweegt tot omkeer zal zijn ziel redden uit de dood.

We zien dat er bij Jacobus over dit aspect veel parallellen zijn.

3 Het liefhebben van de vreemdeling

De zegen voor de ger.

In 19: 33 en 34 gaat het over de ger. Jullie zijn zelf vreemdelingen geweest. Ook hier een wahavta tekst: de ger is als jij.

We zien dat de ger temidden van het volk kan leven, maar voor hem gelden dan dezelfde regels en wetten.

Ik heb hierop in zekere zin een beroep gedaan, door in Israel de naam Ger te dragen. De naam die ook op mijn geboortekaartje staat.

Daartegenover staat:

4 Niet handelen zoals de volken

Wat niet kan bestaan is de leefwijze van de heidense volken. In Lev 20: 23 wordt gezegd dat de Eeuwige walgt vanwege hun handelswijze.

Lev 19: 4:

Gij zult u tot de afgoden niet keren, en u geen gegoten goden maken; Ik ben de HEERE, uw God!

Het gaat hier dus over de afgoden cultus met alles wat daarbij hoort, zoals onreinheid in voedsel, hygiene en seksuele praktijken.

Wat dan wel

een zuivere offerdienst in al zijn facetten

een zuiver priesterschap in al zijn facetten

Lev 19: 19, 37, 20: 8   bewaken mijn inzetten

Jacobus 2: 10 – 12   Het gaat om de hele Torah

5 Zorg voor de zwakken in de samenleving

Dit hoort ook bij de Torah. Je naaste is als jij, maar heeft extra zorg nodig als hij in een zwakke positie zit. Hij blijft als schepsel beeldrager van de Eeuwige.

Lev 19: 9, 10 Randen van je veld niet oogsten en je wijngaard niet kaal plukken

Jacobus 1: 27 Zuivere religie is omzien naar wezen en weduwen

6 Voorkomen dat de Torah gemeenschap wegglijdt

We hebben iets gelezen van Leviticus 20 over wat er met mensen moet gebeuren die juist

de dingen doen die tegen de bedoelingen van de Eeuwige ingaan. We zijn geneigd straf alleen in verhouding tot het vergrijp te zien, en dat straf moet leiden tot correctie. Dat is op zich juist, maar de Eeuwige kijkt ook naar de intentie en naar de gevolgen. Het gaat om het behoud van het hele volk.

Het is als met een ziektekiem: als je die niet weghaalt wordt het hele lichaam aangetast. Dat is in de Brit Chadasha niet anders. Vaak wordt hier aan voorbij gegaan, maar dit principe is niet verdwenen in de Brit Chadasha.

In Marcus 9: 43 en 44 en Matteüs 18: 8 en 9 gaat het erom dat een lichaamsdeel je tot zonde kan brengen. Het is beter dat lichaamsdeel af te hakken.

Beter met 1 hand en 1 oog het leven binnen gaan.

Een andere voorbeeld.

Lev 9: 14b Voor het aanschijn van een blinde zult ge geen struikelblok neerleggen; je zult ontzag hebben voor je God.

Matteüs 18: 6 Maar wie voor een van deze kleinen die in mij geloven een struikelblok legt, voor hem is het beter dat er een molensteen om zijn hals gehangen wordt en hij wordt verzwolgen door de diepte van de zee.

Ananias en Saphira brengen verkeerde handelswijzen in de gemeente.

In al deze voorbeelden gaat het om het behoud van het Leven met een hoofdletter. De schrift is ook hier duidelijk "EEN".

7 Er is zegen in gehoorzaamheid

De zegen voor jezelf: shabbat en eerbied voor ouders.

Eerst in de 10 woorden, dan hier in 19: 3 Moeder en vader vrezen

Shabbatten houden

Vrezen moeder en vader

Hier staat moeder voorop, een knipoog die geen vaste volgorde laat zien.

Opdat het u wel gaat: je eigen handelswijze kan terugkeren op jezelf (een principe dat we vaker zien in de Torah: Farao in het water waar de jongetjes in moesten, Mirjam wachtte op Mozes toen hij in het biezende arkje lag, het volk wachtte op Mirjam toen ze melaats was) Shabbat

In Exodus 31: 17 wordt vermeld dat de Eeuwige shabbat hield en dat hij op adem is gekomen. Die zegen geldt ook voor zijn volk.

Yeshua zegt het als volgt: de shabbat is er voor de mens en niet de mens voor de shabbat (Markus 2: 27)

Te denken valt ook aan de voedsel en reinheidsgeboden, die het volk meer dan eens bewaard hebben voor ziektes.

Kortom: het volgen van de geboden heeft tot gevolg: dat het u welga.

Herhaling van de 7 aspecten

Toepassing

Wat Israel niet kon kunnen wij ook niet. Daarom is Yeshua gekomen, de Messias (gezalft), Hij heeft de prijs betaald en ons losgekocht uit de onmacht om naar Gods

inzettingen en geboden te handelen. Hij kwam als eerste voor Zijn volk, maar ook om de volken toe te voegen bij hen die de ene God dienen en eren. Zo heeft Hij ook ons geheiligd (apart gezet) om als Gods kinderen te leven en Zijn heilige Geest heeft Hij gegeven om bij ons te zijn. Zo woont hij in ons. Dus toch die inwoning, dat geldt voor ons persoonlijk maar is juist ook bedoeld voor de gemeenschap van Zijn kinderen. Als wij ons aan Hem overgeven maakt Hij bij ons Zijn woning. Dat geldt voor een kleine gemeenschap, 2 of 3 die samen zijn in Zijn naam. Ook kan dat gelden voor een echtpaar en natuurlijk voor grotere gemeenschappen zoals Benee Awraham. Maken we dan geen fouten meer? Jazeker, maar er is steeds die weg terug. Wij blijven zoeken naar Zijn richting in alle aspecten van ons bestaan, naar vergeving, herstel en het gaan van de weg die Hij voor ons bedoeld heeft.

Onze samenleving verschilt met die uit de Schrift. Niet alles is toepasbaar, maar we kunnen wel de lessen oppakken en ons leven inrichten volgens Gods principes.

En... we zien uit naar de terugkomst van de Messias en Zijn vrederijk. Dat rijk begint in ons binnenste en krijgt volledig gestalte als Hij terugkomt.

Laat ons leven een voorbereiding zijn op die komst, persoonlijk, in onze kleine gemeenschappen en in de gemeenschap Benee Awraham. Dat is ook wat ons bezig houdt als gemeenschap nu we in een veranderingsproces zitten. Ik roep iedereen op, die zich daarbij betrokken weet om in gebed en praktische betrokkenheid deel te nemen aan dat proces. We kunnen daarbij met ieders inzet samen groeien. Daarbij moeten we eraan denken dat we geen consumenten zijn maar producenten om elkaar toe te rusten. Onze eigen zegening volgt op onze inzet voor elkaar. Zoals bij de genoemde Torah aspecten

volgt de zegen op de gehoorzaamheid. Dat vraagt soms verandering van prioriteiten.

Ik sprak in het begin over de groter wordende cirkels van golven na het werpen van een steen in de vijver. Zo bestaan er ook cirkels in de gemeenschap van Gods kinderen. De kleinste gemeenschap is die van 2 van Gods kinderen die samen zijn in Zijn naam. Dat geldt dus ook voor een echtpaar en het is van fundamenteel belang dat een echtpaar een geestelijke eenheid vormt. Albert en Erica willen vandaag laten merken dat ze samen zo'n geestelijke eenheid willen zijn. Ze doen dat heel bewust hier binnen de gemeenschap en voor Gods aangezicht. De tekst voor vandaag, die ik aan het begin genoemd heb geldt ook heel speciaal voor jullie. De Eeuwige zegt ook tegen jullie: Weest heilig want Ik ben heilig. We gaan dat straks feestelijk beleven als jullie samen onder de chuppa staan.

Tegenovers

In Genesis wordt er na de schepping over Adam en Eva gesproken dat zij elkaars tegenover zijn in de context van een hulp. Dat is positief: je bent verschillend, vult elkaar aan en bent zo tot hulp voor elkaar. Samen zijn jullie naar Gods beeld geschapen. Man en vrouw schiep Hij hen.

We hebben zojuist iets gehoord over de 10 woorden. Die 10 woorden werden vastgelegd op 2 stenen tabletten. Mozes kwam daarmee terug bij het volk nadat hij de Eeuwige had ontmoet op de berg Sinai.

Exodus 34: 28

En hij was aldaar met den HEERE, veertig dagen en veertig nachten; hij at geen brood, en hij dronk geen water; en Hij schreef op de tafelen de woorden des verbonds, de tien woorden.

Die 2 tabletten worden gezien als de ketuba, het huwelijkscontract tussen de Eeuwige en Zijn volk.

Ketuba: is dat dan een bijbels gegeven? Nee, het is een afgeleid gegeven.

In de Torah staat dat een man, die van zijn vrouw wil scheiden haar een scheidbrief moet geven. Wel, hebben de rabbijnen gezegd, als dat op schrift moet worden vastgelegd, waarom dan niet op schrift vastleggen welke afspraken er gelden bij het huwelijk. Een heel logische gedachte. In het woord ketuba is het werkwoord katav (ani kotev) terug te vinden. Ketuba is dus het geschrevene.

Binnen het Jodendom krijgen in zo'n ketuba de volgende onderdelen een plaats.

De verplichting van de bruidegom zijn bruid te voorzien van voedsel, kleding en de echtelijke seksuele plichten. Bovendien wordt er een bedrag in vastgesteld door de bruidegom te betalen in geval van echtscheiding. Het is bedoeld als een bescherming van de bruid.

Als je dat tot je laat doordringen is het idee dat de 10 woorden voor het volk Israel de ketuba is goed te begrijpen en eigenlijk heel mooi. Een bescherming.

Zo mogen we ook vandaag weten dat het volk Israel apart gezet is, heilig, als volk van de heilige God. Ook jullie Albert en Erica zijn apart gezet, heilig, als echtbaar om te leven als kinderen van de God van Israel, die ook onze God is door Yeshua de Messias.

Ik wil afsluiten met een klein deel uit het Joodse avondgebed, gestoeld op teksten uit Psalm 22 en Jesaja 6.

En U, Heilige, zetelt temidden van de lofliederen van Jisrael (Ps. 22: 4): 'en de een roept het de ander toe en zegt: Heilig, heilig, heilig is de Eeuwige-Tsewaot, vol van Zijn glorie is heel de aarde!' (Jes. 6: 3).

parafrase uit het aramees: De een neemt het van de ander over en zegt: Heilig in de hoogste hemelsferen, de plaats van Zijn goddelijke tegenwoordigheid, heilig op de aarde, het werk van Zijn almacht, heilig voor alle eeuwigheid, de Eeuwige-Tsewaot, vol is heel de aarde van Zijn stralende Majesteit.